

Op de valreep van verlies en verval

Titel: De achterkant van juni. Auteur: Miek Smilde.

Uitgeverij: De Arbeiderspers. Prijs: 16,99 euro (56 blz.)

‘Omdat de woorden littekens worden, / voordat zij wonden zijn geweest / en bloed droogt aan de lucht. // Een helend evenwicht. / Daarom.’ Dat is het veelbelovende openingsgedicht, getiteld *Wonne*, in het poëziedebuut van Miek Smilde (1966). ‘Wonne’, Duits voor ‘geluk’, grenst aan het Nederlandse ‘wonden’, en maakt ze onlosmakelijk.

Er zijn wonden in soorten in *De achterkant van juni*, een titel die duidt op het afkalven van licht juist als de zomer begint. Dan verandert er al iets bij de boom ‘die vruchten draagt om af te stoten / blad na blad, / kind na kind’. De natuur wil dat ze het huis verlaten. Afscheid en verlies kunnen ergere vormen aannemen. Regels als ‘twee voor de liefde, / drie voor de dood’ lijken ernaar te verwijzen.

Meest concreet en voelbaar is de dood van de vader, zoals in het contemplatieve gedicht *De kas*. Die glazen stolp waaronder het eeuwig lente is, maar wel kunstmatig, en daarom een ‘belofte die niets belooft’. Thuisgekomen zonder vader, wordt het voor de dichter de meditatieve ruimte waarin ze zich nabestaande weet: ‘En wij, die onze armen vouwen / om vast te houden, niets meer dan dat’.

Schrijnend is de dood in het titelgedicht (met helaas een fout geciteerde Marsman), waarin sprake is van een zelfmoord. Koudmakend zijn de regels: ‘Knoop ik de strop los, / vang hem op, / draag zijn lichaam, / eer zijn naam. // En laat hem gaan.’ Die laatste

woorden strekken zich uit over de hele bundel, die feitelijk een oefening in loslaten en pijn verdragen is.

Dertig dagen gaf Smilde als opschrift mee aan de eerste rubriek, die ook dertig gedichten telt. Het getal komt terug in *Blauwe maan*: ‘het verlies indachtig, / verscheen vannacht de blauwe maan’, stralend ‘dwars door mijn herinnering, omdat ik eerder die maand, / precies dertig dagen daarvoor, / haar laag en groot had zien hangen’. Hier breekt het besef door dat de tijd zich herhaalt, in al haar gestalten. ‘En wat nu rest zijn de wonden van weten, / dat de dagen zullen lengen, dat het zomer wordt.’

In de andere afdeling weet Smilde dat die eerdergenoemde Wonne je niet alleen aan komt waaien: ‘Zij heeft het geluk gedwongen – knielen zal het voor haar’. En wat de teleoorgang betreft: ‘Op de valreep van het verval / kun je maar beter leven, denkt ze.’ Mooi debuut.

EPPIE DAM

Leeuwarder Courant, 17 juni 2016